

Oversigt over lyde, afbilledet på lyd-tæppet

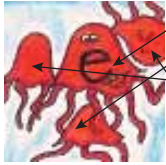
(Lydene kan høres på vores app 'Knæk læsekoden')

a

- Standardlyd **a** som i *abe*
- eller **a** som i *appelsin*

e

- Standardlyd: **e** som *elefant*
- **e** kan lyde som /æ/ i ordet *hest*
- **e** kan lyde som /a/ i ordet *hovedret*
- **e** kan lyde som /əl/ i ordet *næse* (huskeregel: **e** er ked af det, fordi det står sidst og på hovedet)

i

- Standardlyd: **i** som i ordet *is*
- **i** kan lyde som /e/ som i ordet *fisk*

o

- Standardlyd: **o** som i ordet *sol*
- **o** kan lyde som /å/ i ordet *krog* (ikke så brugt en lyd)
- **o** kan lyde som /ɔ/ i ordet *dolk* (det er en MEGET brugt lyd på dansk. Du kan finde lyden ved at sige 'ovn' og så undlade at udtale 'vn', så har du isoleret lyden /ɔ/)

u

- Standardlyd: **u** som i ordet *ur*
- **u** kan lyde som /å/ i ordet *hummer*

y

- Standardlyd: **y** som i ordet *ymer*
- **y** kan lyde som /ø/ i ordet *dykker*

æ

- Standardlyd: **æ** som i ordet *æble*

ø

- Standardlyd: **ø** som i *Ønske ø*
- **ø** kan også lyde som /ö/ som i ordet "*rød støvle*"

å

- Standardlyd: **å** som i ordet *å*
- **å** kan lyde /ɔ/ som i ordet "*Så så han det.*" (Læg mærke til at **å** i de to ord 'så' og 'så' udtales forskelligt.)

l

- Lyden /lll/ (*lampe ÷ ampe*). Huskehistorie: **l** gør sig lang og står på tær.

s

- Lyden /sss/ (*slange ÷ lange*). Huskehistorie: slangelyden

m

- Lyden /mmm/ (*mand ÷ and*). Huskehistorie: **m**-lyden på tæppet er tegnet tyk, fordi han kan lide mad.

b

- Lyden /bbb/ (*boble ÷ oble*). Lyden laves, som bobler der springer.

Lyde på tæppet - værd at vide:

Standardlydene er de vand- og brandmænd med bogstav. Resten, som ikke har noget bogstav, er skyggelyde som repræsenterer bogstavets andre lyde.

ð (-d) er tegnet for den bløde d-lyd i *mad*

ŋ (-ng) er én lyd som i *tang*

ə (-e) er lyden når **e** står til sidst i fx *læse*

ö er tegnet for ø-lyden i '*rød støvle*'

ɔ (-er) er vennerne ("*holder i hænder*")

ɔ o-lyden i *dolk*

ɔ å-lyden i *hånd*

n

- Lyden /**nnn**/ (næse ÷ æse). Er en nasal-lyd og har derfor en stor næse.

d

- Standardlyd /**ddd**/ (dør ÷ ør). Står oftest i forlyd. Huskehistorie: Klask håndfladen mod døren og sig '**d**ask **d**øren **d**ejlige **d**ig'.
- det bløde **d** /**d̥**/ - Huskehistorie: '*er så fræk som en **g**ed og rækker tungen ud.*'
- det stumme **d** – (fx **h**und) siger ingenting og er derfor afbilledet blot som en 'skygge'.

p

- Lyden /**ppp**/ (puster ÷ uster). Hold hånden op foran munden og mærk pustet, når du siger **p**-lyden.

g

- Lyden /**ggg**/ (gå ÷ å). Kaldes det hårde **g**, fx **g**igant.
- Det stumme **g** fx som i **u**gle.
- Det bløde **g** lyder som et /**j**/. Fx '*p*ige spiser **k**age og må **s**øge **l**æge'.
- Drage-**g** udtales ofte som /**u**/ el. /**v**/. Huskehistorie: '*dr*age får **h**agl i en **u**ge'.

r

- Lyden /**rrr**/ (rive ÷ ive). Denne **r**-lyd er ofte først i ordet og kaldes også tiger-lyden.
- Lyden /**rrr**/ (bur ÷ bu). Denne **r**-lyd står ofte til sidst eller midt i ordet.

v

- Lyden /**vvv**/ (vand ÷ and).
- **v** kan også være stumt. Fx i ord **s**ølv, **h**alv, **k**alv
- **v** kan lyde som et /**u**/. Fx i ordet **s**av

f

- Lyden /**fff**/ (fiser ÷ iser). Huskehistorie: '*l*uften **f**ffffiser ud.'

t

- Lyden /**ttt**/ (tak ÷ ak). Huskehistorie: Lyden af et ur '*t*ik **t**ak **t**ik **t**ak'.

h

- Lyden /**hhh**/ (have ÷ ave)
- **h** kan også være stumt. Huskehistorie: '*h* er så forelsket i **v** og **j** at han bliver helt stum, når han står lige foran dem'. Fx **h**vem, **h**vad, **h**vor, **h**jem.

j

- Lyden /**jjj**/ (jakke ÷ akke).

k

- Lyden /**kkk**/ (kat ÷ at).

-er

- **-er** som endelse har én lyd /**ɔ**/ (venner ÷ venn). Huskehistorie: **e** og **r** er bedste venner, der holder i hånd, nemlig '*v*enner **h**older i **h**ænder'.

-ng

- Kineserlyden **-ng** /**ŋ**/ er én lyd, men repræsenteres ved to bogstaver, fx **s**ang, **s**eng, **t**ing.

Disse bogstaver er fremmede og vi benytter dem sjældent i den første læsning.

- **x**: har lyden /**ks**/ eller /**s**/
- **c**: har to lyde; /**s**/ når det står foran **e**, **i**, **y** ellers /**k**/
- **w**: Den engelske udtale fx **w**ii eller lyden /**v**/ fx **W**inther
- **q**: lyden /**k**/ fx **q**uizz
- **z**: lyden /**s**/ fx **z**ebra